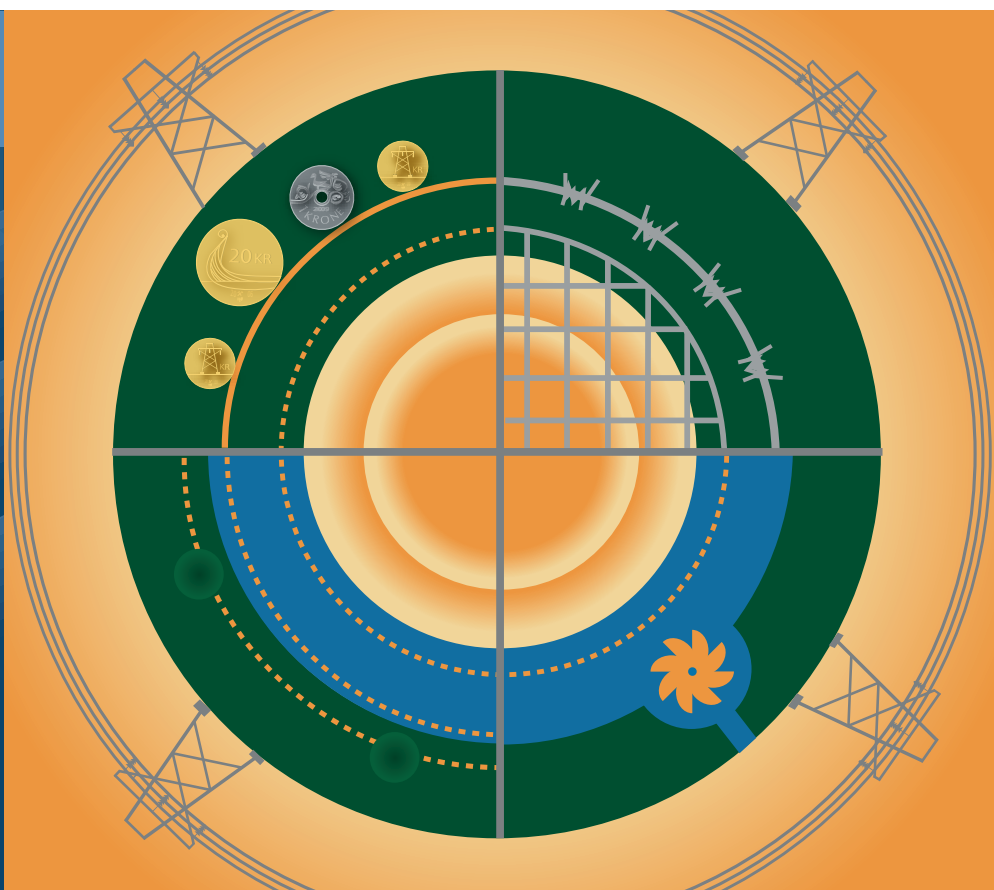

Årsrapport for tilsyn 2012

11
2013

R
A
P
P
O
R
T

Årsrapport for tilsyn 2012

Noregs vassdrags- og energidirektorat
2013

Rapport 11-2013

Årsrapport for tilsyn 2012

ISBN: 978-82-410-0790-3

ISSN: 1501-2832

Trykk: NVEs kopisenter

Opplag: 200

Redaksjonskomité: Anne Rogstad, Svein Olav Arnesen og Jan Henning L'Abée-Lund

Fotografi: NVE

Grafikk: Rune Stubrud, NVE

Ombrekking: Rune Stubrud, NVE

Sammendrag: Rapporten gir ei oversikt over tilsyns- og reaksjonsverksemda til NVE i 2012.

Emneord: Tilsyn, revisjon, inspeksjon, reaksjon, avvik

© Noregs vassdrags- og energidirektorat, 2013

Henvelser om denne rapporten rettes til:
Noregs vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstuen, 0301 Oslo

Telefon: 09575
Telefax: 22 95 90 00
www.nve.no

Innhald

Forord	5
1. Tilsynsverksemda til NVE	6
2. Tilsynsområde og hovudfunn	7
3 Gjennomgang av dei ulike tilsynsområda	9
A Vassdrag	9
3.1 Tryggleiken til dammar og andre vassdragsanlegg	10
3.2 Miljøkrav ved bygging av og drift av vassdragsanlegg	12
3.3 Kontroll med kommunalt tilsyn med sikringsanlegg mot flaum og skred	14
B Energiforsyning	15
3.4 Kraftforsyningsberedskap	16
3.5 Overføringsanlegg – drift og vedlikehald	17
3.6 Fjernvarmeanlegg	18
3.7 Gassanlegg nedstraums	18
3.8 Kraftsystemutgreiingar	19
3.9 Rasjoneringsplanar	20
3.10 Lokale energiutgreiingar	20
3.11 Statnett si utøving av systemansvaret	21
3.12 Kraftmarknadsåtfærd	22
3.13 Regulerkraftavrekning	23
3.14 Marknads plass for kraftomsetning	23
3.15 Utanlandshandel	24
3.16 Tariffering/nettleige, anleggsbidrag og tilknytningsplikt	24
3.17 Økonomisk og teknisk rapportering	25
3.18 Leveringskvalitet og feilanalyse	26
3.19 Opphavsgarantiar	27
3.20 Elsertifikatar	28
3.21 Miljøtilsyn ved energianlegg	29
C Energimerking og energibruk	30
3.22 Energimerking av bygningar ved sal og utleige	31
3.23 Energimerking av kvitevarer	32
3.24 Økodesign	33
3.25 Energy Star	34
3.26 Program for energieffektivisering i energiintensiv industri	35
4. NVE sin bruk av reaksjonar for brot på energi- og vassdragslovgivinga	36
5. Neste års tilsynsverksemd	38
6. Omgrepa avvik og merknader	39
7. Heimlar og tilsynsgrunnlag i 2012	40

Forord

Denne rapporten gir ei samla oversikt over tilsyn- og reaksjonsbruken til NVE i 2012.

NVE har eit vidtrekkande ansvar for tilsyn innan vassdrags- og energilovgjevinga og anna lovgjeving som NVE forvaltar. For å sikre at ein når målsetjingane med regelverket, og at krava i regelverk og vedtak blir følgde, fører NVE eit omfattande tilsyn på mange område. Tilsyna er særst viktige for mellom anna å sikre nok energi, tryggleiken ved anlegga og at hensyna til miljø og landskap blir ivaretekne. NVE har styrka tilsynet i 2012.

NVE er oppteken av å følgje opp dei funna som vert gjort ved tilsyn med føremålstenlege reaksjonar.

Det kan vere nyttig for vassdrags- og energibransjen, forbrukarar og politikarar å få innsikt i tilsynsaktiviteten til NVE og til bruken av reaksjonar. For NVE er det viktig at erfaringane våre blir formidla til dei som kan ha nytte av det.

Oslo 26. februar 2013

Per Sanderud
vassdrags- og energidirektør

1. Tilsynsverksemda til NVE

1.1 Tilsyn er ein del av strategien til NVE

Tilsyn er eitt av åtte fokusområde i NVE sin strategi for 2010–2014. Eit godt tilsyn byggjer på nødvendig kompetanse og integritet hos NVE. Tilsynet må ha autoritet og vere føreseieleg. NVE jobbar systematisk for at desse premissane skal vere til stades på alle tilsynsområda.

1.2 Samanheng mellom tilsyn og anna verksem

Føremålet med tilsynsverksemda til NVE er å sikre at ein når målsetjingane med regelverket, og at krava i regelverk og vedtak blir følgde.

Som tilsynsorgan får NVE informasjon som er viktig for eiga forvaltning innan reguleringsområdet. Samstundes får aktørane informasjon og rettleiing om regelverket gjennom tilsynet. Tilsyn er ein viktig del av den totale verksemda og utfyller dei andre oppgåvene NVE har, til dømes utvikling av regelverk og handsaming av konsesjonar.

Som tilsynsorgan kontrollerer NVE på ulike måtar om regelverk og vilkår blir følgde, og tek eventuelt i bruk reaksjonar dersom det blir avdekka avvik frå regelverket. At det gjennom tilsyn blir avdekka brot på regelverk eller løyve, kan gje grunnlag for å vurdere om regelverket er føremålstenleg og tilstrekkeleg. Slik gir tilsynsverksemda nyttige tilbakemeldingar til NVE i rolla som den som lagar reglar og gir konsesjonar.

Dei viktigaste tilsynsmetodane NVE nyttar, er revisjon og inspeksjon. Revisjon er ein uavhengig, systematisk og dokumentert gjennomgang av dokumentasjon og krav retta mot eit selskap, delar av eit selskap eller ein konsesjonær. I mange tilfelle blir utvalde delar av eit anlegg inspiserte i samband med revisjonen. Inspeksjo-

nar skjer ved ein uavhengig og dokumentert fysisk kontroll av anlegg, opplysningar eller system. NVE nyttar òg andre metodar, til dømes kartlegging retta mot fleire aktørar samtidig ved hjelp av spørjeundersøkingar, gjennomgang av nettsider og samanstilling av innhenta eller innrapportert dokumentasjon eller opplysningar frå aktørane.

NVE følgjer i tillegg opp dei einskilte aktørane og dei einskilte tiltaka innan vassdrags- og energisektoren på andre måtar enn ved tilsyn. Denne oppfølginga har òg som føremål å sikre at alle krav som er sett i konsesjonar eller regelverk vert følgde. For å sikre at miljø- og tryggleiks krav blir følgde, kontrollerer og godkjenner til dømes NVE planar for nybygging av vassdrags- og energianlegg. NVE får òg ulike rapportar og planar frå aktørane til gjennomgang og eventuelt godkjenning. Slik godkjenning vil, saman med tilsynsaktiviteten, inngå i den samla oppfølginga NVE har ovafor aktørane og tiltaka.

1.3 Reaksjonar er ein del av tilsynsverksemda

Reaksjonar er eit felles omgrep for dei handlingane og verkemidla NVE rår over når det blir konstatert brot på regelverkskrav eller vedtak. Reaksjonsmidla er i hovudsak heimla i energilova, vassressurslova og vassdragsreguleringslova. Vedtak om reaksjonar kan til dømes vere vedtak om at ulovlege tilhøve skal rettast opp, og vedtak om tvangsmulkt for å framtinge retting. Lovbrotsgjæbyr og melding til politiet er dei sterkaste reaksjonsmidla NVE rår over, i tillegg til at konsesjonar og andre løyve eller godkjenningar kan verte trekt tilbake.

Det er ofte gjennom tilsynsbesøk brot på regelverk, som må følgjast opp med bruk av reaksjonar, blir avdekka. Slike brot kan òg avdekkjast på andre

måtar, til dømes i etterkant av ulykker eller andre alvorlege hendingar, gjennom sakshandsaming, innsende opplysningar, eller gjennom tips frå ålmenta og andre forvaltningsorgan.

2. Tilsynsområde og hovudfunn

2.1 Tilsynsområde

NVE si tilsynsverksemd dekkjer eit vidt spekter av tema og rettar seg mot ulike typar tilsynsobjekt, som konsesjonærar, dameigarar, nettselskap og kommunar. Tilsynsverksemda i 2012 omfattar 27 område innan dei tre hovedområda vassdrag, energiforsyning og energimerking/energibruk. Valet av tilsynsobjekt og tilsynstema er basert på mellom anna risiko og vesentlegheit. I denne rapporten omtalar vi berre 26 område. På det siste tilsynsområdet som gjeld krav til eigen kompetanse hos anleggs- og områdekonsesjonærar er det ein overgangsperiode til 1. juli 2013. Tilsyn med dette området blir starta opp i 2013.

2.2 Utført tilsyn

NVE har i 2012 styrka tilsynet. Omfanget har samla sett auka. NVE har gjort fleire inspeksjonar enn tidlegare. Gjennom skriftlege tilsyn på to områder har NVE kontrollert langt fleire føretak på desse områda enn tidlegare.

NVE har i 2012 gjennomført 129 revisjonar. Revisjonane omfattar i hovudsak stadlege besøk enten på kontorstaden eller på anlegga til verksemdene. Vidare er det gjennomført 547 inspeksjonar. NVE har òg gjennomført ei rekkje kontrollar av informasjon som enten er innrapportert eller innhenta. I 2012 har NVE innan to tilsynsområde gjennomført skriftlege tilsyn. Dessutan har NVE drive anna tilsynsverksemd, til dømes oppfølgingsmøte med aktørane.

Tilsyna som NVE har gjennomført innan dei enkelte tilsynsområda er gjennomgått i kapittel 3 i denne rapporten. Reaksjonsbruken er omtala både under dei einskilte tilsynsområda i kapittel 3 og samla i kapittel 4.

2.3 Hovudfunn

Tilsyna viser 2120 avvik og 301 merknader (sjå kapittel 6 for forklaring).

Samla sett er dette vesentleg fleire avvik enn tidlegare år. NVE ser likevel ikkje på talet avvik som uttrykk for at NVE sine krav vert følgde i mindre grad enn tidlegare. NVE ser heller ikkje på mengda av avvik i seg sjølv som ein indikasjon på at tilsynet har vore effektivt. Det er verdt å merke seg at kva slags funn og kor alvorlege funna er, kan variere, både innan og mellom dei einskilte områda.

Dei fleste avvika i 2012 er knytt til hovedområdet energiforsyning og kraftmarknadsåtfærd, økonomisk/teknisk rapportering og kraftforsyningsberedskap.

På dei to siste områda har det òg tidlegare vore avdekka mange avvik. Alle desse tre områda har i 2012 hatt skriftleg tilsyn. Skriftleg tilsyn har fordelar som tilsynsmetode ved at ein kan dekkje over fleire tema og fleire føretak. Samstundes veit vi at skriftlege tilsyn har feilkjelder knytt til at ein

byggjer på eigenrapportering. Dessutan har talet på avvik auka på området for økonomisk/teknisk rapportering sjølv om det er same tilsynsmetode som er nytta. Vi trur at dette både skuldast at kontrollen er lagd om og at fleire kontrollpunkt er tekne med

Det er avdekka flest avvik innan hovedområdet energiforsyning. Det er NVE si oppfatning at dette i hovudsak skuldast at det er fastsett mange detaljerte reglar for nettselskapa si monopolverksemd.

For hovedområdet vassdrag har NVE også i år erfart at det er mange tilsynsobjekt som ikkje har etablert et interkontrollsystem.

Når det gjeld tryggleik for dammar er det særleg kommunane som heilt manglar eller har manglar i sitt internkontrollsystem. Dette kan ha mange grunnar, for eksempel at kommunane har mange andre ansvarsområde enn å være dameigarar. Blant småkraftkonsesjonærar tyder tala på at det er ein betring på dette området. Etter NVE si vurdering skuldast dette

mellom anna tett oppfølging frå NVE.

For hovedområdet energiforsyning har NVE registrert at det er en del manglar i planverk for beredskap og rasjonering, men at beredskapsarbeidet vert vektlagt sterkare og at det vert gjort vedlikehald av elektriske anlegg og fjernvarmeanlegg.

Aukande forventningar til forsyningstryggleik og hendingar som uverret Dagmar i 2011 er truleg ein viktig årsak til sterkare prioritering av beredskap. Av same årsak er det truleg stadig fleire som innser at det å førebu seg på korleis ein skal handsame feil eller andre hendingar i drifta, ikkje

er eit spørsmål om slike hendingar vil oppstå, men kor tid dei vil oppstå og om ein då er klar til å møte utfordringane best mogleg.

For hovedområdet energibruk/energimerking vert krava i aukande grad overhaldne innanfleire område.

For energimerking av bustader ved sal og utleige og energimerking av kvitevarer er resultata betre enn i fjor. NVE trur dette skuldast at auka merksemd om desse områda gjev bustadseigarar og kundar ein del av den informasjonen ein treng for å etterspørre opplysningar om til dømes energibruk.

3. Gjennomgang av dei ulike tilsyns- områder

A Vassdrag

3.1 Tryggleiken til dammar og andre vassdragsanlegg

Tema for tilsyn

Blant damtilsynet sine oppgåver er kontroll av at

- tekniske planar oppfyller krav til tryggleik gitt i forskrift og konsesjonsvilkår
- nybyggingar/fornyngar skjer forskriftsmessig/etter godkjente tekniske planar
- revurderingar (tryggleiksVurderingar) vert gjennomført og fulgt opp den ansvarlege (anleggseigar) oppfyller krav til organisasjon og kvalifikasjonar og til interntilsyn, idriftsetting og drift av anlegg
- anleggseigarane har eit fungerande internkontrollsystem for ivaretaking av krava til tryggleik

Aktivitet

Storparten av tilsynet i 2012 gjaldt kontroll og godkjenning av tekniske planar for nybygging/ombygging, for ein stor del småkraftverk, og av rapporter frå revurderingar. Det er i tillegg gjennomført revisjon hos 17 verksemdar, inspeksjon av 322 dammar og inspeksjon av 43 vassvegar under bygging, ombygging og drift. 2012 var andre året med obligatorisk innrapportering om organisasjon og utført interntilsyn frå 448 av i alt 500 registrerte eigarar av klassifiserte vassdragsanlegg. Dei resterande har ikkje anlegg i drift.

Resultat

Talet på revisjonar av verksemdar er auka med 25 % frå 2011. To tredeler av dei reviderte verksemdene var kommunar og ein tredel kraftselskap. Hovudfokus ved revisjonane var systemet for driftsfasen til anlegga og verksemda sitt internkontrollsystem generelt. Det vart til saman avdekkja 39 avvik og 18 merknader. 25 av avvika vart funne hos kommunane. Totalt manglande IK-system tel her som eitt avvik.

Hos 2 verksemdar var det ikkje registrert avvik, berre merknader. 7 av verksemdene, derav 6 kommunar, kunne ikkje syne fram noko IK-system, 7 andre verksemdar hadde manglar ved systemet. Berre 4 verksemdar hadde tilfredsstillande IK-system. Av verksemdene som hadde IK-system hadde 1 verksemd ikkje utpekt leiar og i 3 verksemdar hadde ikkje leiar gjennomført obligatorisk opplæring. 5 verksemdar, derav 4 kommunar, mangla vassdragsteknisk ansvarlig (VTA). Hos 7 verksemdar var avvik knytt til plan for og gjennomføring av interntilsyn/overvaking. 3 verksemdar mangla eller hadde manglar ved beredskapsplanen. Andre avvik var at dammar ikkje var klassifisert eller revurdert, det var manglande internrevisjon av IK-systemet og manglar ved avvikshandsaminga.

Forseinka eller manglande innrapportering knytt til den obligatoriske innrapporteringa resulterte i mange

avvik og reaksjonar. Også det innrapporterte materialet avdekkja ei rekke avvik. Desse er så langt ikkje endeleg oppsummert.

I alt har damtilsynet sitt arbeid med kontroll og revisjonar resultert i 730 enkeltvedtak i form av godkjenningar eller avslag på søknader, pålegg om retting og vedtak om tvangsmulkt.

Vurdering

Talet på avvik i høve til talet på reviderte verksemdar har gått noko ned sidan i fjor, medan talet på merknader er halvert. Talet på avvik omfattar både sakar der verksemda manglar IK system og saker der IK systemet har manglar. Det er særleg hos kommunane at NVE har funnet at IK system manglar. òg ved den obligatoriske innrapporteringa var det særleg kommunane som kom dårleg ut. Mistanken om at situasjonen var slik var årsaka til at så mange kommunar vart revidert i 2012.

NVE har følgd opp revisjonane ved at det for dei 16 verksemdene med registrerte avvik er sett fristar for lukking av avvika med påfølgjande tilbakemelding til NVE.

Frå kontrollen og tilsynet, inklusiv den obligatoriske innrapporteringa, er det gitt til saman 79 varsel om tvangsmulkt og 30 vedtak om tvangsmulkt. Dette er ein markert nedgang sidan 2011, då det vart gitt 208 varsel og 55 vedtak.

Utøvar av tilsyn

Konsesjonsavdelingen, seksjon for damsikkerhet

Heimel

Vannressursloven kap.11-13, vassdragsreguleringsloven § 12 post 19, damsikkerhetsforskriften kap.9, internkontrollforskrift for vassdrag og grunnvann §§ 6, 8 og 9, konsesjonar

Tilsynsgrunnlag

Vannressursloven §§ 5, 37-40 og 54, damsikkerhetsforskriften, internkontrollforskrift for vassdrag og grunnvann §§ 4 og 5, konsesjonar

3.2 Miljøkrav ved bygging av og drift av vassdragsanlegg

Tema for tilsyn

Miljøtilsynet har som oppgave i tilknytning til vassdragsanlegg, inkludert setjefiskanlegg, å

- godkjenne og følge opp detaljplanar for vassdragsanlegg
- kontrollere at utbyggingar skjer i samsvar med godkjende planar
- kontrollere at konsesjonærane held seg innan tilletne råmer i driftsfasen
- kontrollere at eigarar av vassdragsanlegg har, og etterlever eit internkontrollsystem
- kontrollere at kraftverk som er fritekne frå konsesjonshandsaming blir bygd og drifta i samsvar med føresetnadene for fritaket
- gi hydrologiske pålegg og følge opp at dei blir etterlevd

Aktivitet

Det er gjennomført 34 revisjonar av internkontrollsystem ved i alt tre setjefiskanlegg, 20 små vasskraftverk (<10 MW installert effekt) og 11 større vasskraftverk (>10 MW). I alt er det gjort 97 vedtak om godkjenning av detaljplanar for miljø og landskap. Desse planane fordeler seg slik: 86 planar for vasskraftanlegg, 8 planar for setjefiskanlegg, 1 plan for vassverk og 2 planar for andre tiltak i vassdrag.

Det er gjennomført 182 stadlege inspeksjonar av anlegg med konsesjon. Av dei var 155 vasskraftanlegg, 19 setjefiskanlegg, 4 vassverk og 2 andre anlegg.

Det er i år ikkje gjennomført inspeksjonar av kraftverk som er fritekne frå konsesjonshandsaming. Det er godkjent 3 planar for biotopiltak i vassdrag.

Det er gitt 1 hydrologisk pålegg i 2012.

Resultat

Revisjonar av setjefiskanlegg avdekkja 16 avvik og 9 merknader. Revisjonar av vasskraftanlegg avdekkja 94 avvik og 79 merknader. Ved 5 vasskraftverk vart det ikkje avdekkja avvik under revisjonen.

Vurdering

Vasskraft: Revisjonar og stadlege inspeksjonar av småkraftverk viser at det framleis er eit klart behov for kontroll av konsesjonærar. Samtidig er det verdt å merka seg at fleire konsesjonærar har etablert eit internkontrollsystem som fungerer. Dette er ein betring samanlikna med føregåande år. Mange vasskraftkonsesjonærar ser likevel ut til å ta lett på det å utarbeide detaljplanar for miljø og landskap. Miljøtilsynet går kvar månad igjennom ca. 500 tilsendte magasinrapportar og sjekkar om det er brot på vilkåra om høgaste og lågaste regulerde vasstand. Det vart ikkje avdekkja at lågaste regulerde vasstand blei overskrede. Det var nokre få tilfelle der høgaste regulerde vasstand blei overskrede. I eit tilfelle var dette eit magasin med naturleg utløp.

Akvakultur: NVE varsla hausten 2008 auka tilsyn med akvakulturnæringa. Revisjonar av setjefiskprodusentar i 2012 avdekkja same situasjon som føregåande år – gjennomgåande eit mangelfullt IK-system. Mange setjefiskprodusentar ser framleis ut til å ha ei manglande forståing for at vilkåra i vassdragskonsesjonar skal følgjast.

Utøvar av tilsyn

Konsesjonsavdelinga, seksjon for miljøtilsyn

Heimel

Vannressursloven kap. 11–13, vassdragsreguleringsloven § 12 post 19, §§ 24 og 25, forskrift om internkontroll etter vassdragslovgivningen §§ 6, 8 og 9

Tilsynsgrunnlag

Vannressursloven §§ 5, 8, 10, 41, 54, vassdragsreguleringsloven § 12 postane 12 og 13, forskrift om internkontroll etter vassdragslovgivningen §§ 4 og 5, konsesjonar, vedtak om konsesjonsfritak

3.3 Kontroll med kommunalt tilsyn med sikringsanlegg mot flaum og skred

Tema for tilsyn

Tilsynet omfattar flaum- og skredsikringsanlegg og miljøtiltak som NVE har bistått i å byggje.

Aktivitet

Det er kommunane som utfører tilsynet. Tilsynet går ut på at kommunane reiser på synfaring til anlegga kvart femte år for å vurdere tilstanden og eventuelle behov for vedlikehald og utbetringar. NVE legg til rette for tilsynsrundane ved å sende kommunane informasjon, rapport-skjema og kart for anlegg som det bør førast tilsyn med.

Etter kvar tilsynsrunde skal kommunane sende rapport til NVE. Tilsynsrapportane gjev grunnlag for å avgjere kva anlegg som bør følgjast opp med tanke på vedlikehaldstiltak. Anlegg som vernar busetnad, er prioriterte.

Resultat

I 2012 sendte 7 kommunar inn tilsynsrapportar for til saman 95 anlegg.

Vurdering

Kommunane følgjer opp tilsynsplikta i varierende grad, og ordninga fungerer ikkje godt. NVE vurderer fortløpan-

de kva anlegg som må prioriterast med tanke på tilsyn, og kva anlegg som ikkje treng tilsyn lenger, med sikte på å lette arbeidet til kommunane. Som ein del av oppfølginga av stortingsmeldinga Meld. St. 15 (2011-2012) om flaum og skred, vil arbeid og ansvarsdeling knytt til tilsyn og vedlikehald av sikringstiltak mot flaum og skred bli vurdert. Dette vil skje i samband med gjennomgang av naturskadeloven kap. 3.

Utøvar av tilsynet

Kommunane har ansvar for å føre tilsyn med anlegga. NVE sitt regionkontor legg til rette arbeidet for kommunane og får rapportar frå dei. Rapportane gjev grunnlag for å prioritere bistand til utbetringar og vedlikehald av anlegga.

Heimel

Forskrift om kommunalt tilsyn med anlegg for sikring mot flaum, erosjon og skred og anlegg for å bedre vassdragsmiljøet.

Tilsynsgrunnlag

Forskrift om kommunalt tilsyn med anlegg for sikring mot flaum, erosjon og skred og anlegg for å bedre vassdragsmiljøet.

B Energiforsyning

3.4 Kraftforsyningsberedskap

Tema for tilsyn

- analyse av risiko og sårbarheit – sikker drift og gjenoppretting ved ekstraordinære situasjonar, innhald i ROS-analysar og beredskapsplanar
- reparasjonsberedskap – ressursar for gjenoppretting av drifta og reparasjon av havarerte komponentar
- sikring av anlegg – kontroll av fysiske tryggingstiltak og planar for vedlikehald og bruk av dei
- tryggleik i store driftskontrollsystem
- tryggleiksavtalar med leverandørar til kraftforsyninga

Aktivitet

Det er gjennomført til saman 147 tilsyn. 19 av tilsyna er gjennomført ved besøk hos det einskilde selskap (revisjon) der møte med leiinga i selskapet, gjennomgang av planverk og synfaringar av lokale og sikringstiltak er vanlege aktivitetar. Ved einskilde typar tilsyn inngår òg inspeksjon av anlegg. I tillegg er det gjennomført til saman 128 skriftlege tilsyn i nettselskap som er del av Kraftforsynings beredskapsorganisasjon (KBO). Desse tilsyna vart gjennomført ved hjelp av eit nettskjema som selskapa fekk innsyn i på førehand, og hadde fokus på beredskap generelt og oppfølginga av ekstremværet "Dagmar" spesielt.

Resultat

349 avvik og 52 merknader. Det er til saman gitt 132 varsel om tvangsmulkt i 2012.

Vurdering

Talet på funn syner at det er behov for vidare oppfølging av kraftforsyninga. Ut frå ei vurdering av sårbarheita har nettverksemda høg prioritet. Hos fleire av selskapa det er ført tilsyn med, er det registrert ei mangelfull systematisk tilnærming til tryggleiks- og beredskapsarbeidet. Dette viser at det er naudsynt å halde fram med å fokusere på ROS-analysar, heilskaplege dokumenterte beredskapsplanverk og beredskapsarbeid i selskapa. I 2012 gjennomførte NVE på oppdrag frå OED, ein gjennomgang av beredskapsregelverket i energiforsyninga, og fastsette ny forskrift om forebyggjende sikkerhet og beredskap i energiforsyninga (beredskapsforskriften). Ny forskrift trådte, saman med endringar i energilova, i kraft 1.1.2013. NVE registrerer at merksemda om, og prioriteringa av, beredskapsarbeidet er aukande i mange selskap. Dette er viktig, mellom anna med tanke på utfordringane i samband med dei stadig høgare forventningane om forsyningstryggleik i samfunnet. NVE opplever at selskap det har blitt ført tilsyn med, viser eit positivt engasjement og forståing for beredskapsarbeidet.

Resultata frå det skriftlege tilsynet samsvarar med funn frå øvrige tilsyn, spesielt kva gjeld mangelfull systematisk tilnærming til beredskapsarbeid og samanhengen mellom ROS-analysar og beredskapsplanverk. Det skriftlege tilsynet har òg vist at informasjonsberedskapen i for stor grad er basert einsidig på kommunikasjonskanalar som er avhengig av straum.

Utøvar av tilsynet

Energiavdelinga, seksjon for beredskap

Heimel

Energilova kap. 10, energilovforskrifta §§ 9-2 og 9-3, beredskapsforskrifta § 7-2 a

Tilsynsgrunnlag

Energilova kap. 9, energilovforskrifta § 3-5 c og kap. 8,

3.5 Overføringsanlegg – drift og vedlikehold

Tema for tilsyn

Tilsynet inneber kontroll av om konsesjonærane oppfyller plikta til å halde anlegga i tilfredsstillande driftssikker stand ved mellom anna å sørgje for vedlikehald og modernisering som sikrar ein tilfredsstillande leveringskvalitet.

Aktivitet

Det var gjennomført 15 revisjonar av nettselskap. For 7 nettselskap vart det gjennomført ein avgrensa objektrretta revisjon. 1 av desse revisjonane vart gjennomført saman med revisjon av leveringskvalitet. 3 revisjonar vart gjennomført i samarbeid med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) som ein del av det såkalla samtidig tilsyn.

4 av dei reviderte selskapa hadde sentralnettsanlegg.

Resultat

7 avvik og 26 merknader.

Det vart gitt 1 merknad i samband med revisjon av sentralnettsanlegg.

Vurdering

Dei vanlegaste funna var:

- mangelfulle konsesjonstilhøve

- mangelfull dokumentasjon av planar og gjennomførte tiltak
- manglande informasjon til den systemansvarlege om nye anlegg eller endringar av eksisterande anlegg

At NVE varslar revisjon, fører til at selskapa set i verk interne vurderingar av eigne system og rutinar. Dei fleste selskapa gir, på eige initiativ, uttrykk for at revisjon er eit positivt tiltak sjølv om det kan vere tids- og arbeidskrevjande å førebu.

Generelt har NVE eit særst positivt inntrykk av selskapa si haldning til drift og vedlikehald av sentral- og regionalnettet, og til den praktiske handteringa av det. Distribusjonsnettet har vi, i avgrensa grad, hatt kontroll med utover at nokre av dei generelle spørsmåla om regionalnettet òg har blitt stilte om distribusjonsnettet.

Utøvar av tilsynet

Energiavdelinga, seksjon for nett

Heimel

Energilova § 10-1, energilovforskrifta §§ 9-2 og 9-3

Tilsynsgrunnlag

Energilova §§ 3-1 og 3-2, energilovforskrifta § 3-5 a, systemansvarsforskrifta §§ 7, 13, 14, 20, 21 og 22 og leveringskvalitetsforskrifta §§ 2-A-2 og 4-2, konsesjonar, vedtak

3.6 Fjernvarmeanlegg

Tema for tilsyn

- gyldige konsesjonar
- vedlikehald - utført og planar
- modernisering - utført og planar
- påliteleg energilevering - feil og avbrot

Aktivitet

6 revisjonar

Resultat

4 avvik og 4 merknader

Vurdering

Det vart avdekka at einskilde konsesjonærar ikkje oppfylte krava som er fastsett i konsesjonen på ein tilfredsstillande måte, og at einskilde hadde bygd og utvida anlegga sine i strid med konsesjonen. Føretaka vi besøkte, ser ut til å ha god driftskontroll gjennom bemanning og rutinar, for å ta vare på ei påliteleg

energilevering og eit systematisk vedlikehald. Det såg ut til å vere noko personavhengig kor gode vedlikehaldsrutinane var i enkelte av føretaka.

Utøvar av tilsynet

Energiavdelinga, seksjon for energibruk

Heimel

Energilova kap. 10, energilovforskrifta §§ 9-2 og 9-3

Tilsynsgrunnlag

Energilova kap. 5, energilovforskrifta kap. 5, konsesjonar

3.7 Gassanlegg nedstraums

Tema for tilsyn

- kompetanse i selskapet
- drift, vedlikehald og utvikling av anlegget
- leveringsgaranti
- informasjonsplikt til forbrukar

Aktivitet

1 revisjon

Resultat

Ingen avvik eller merknader.

Vurdering

Verksemda ser ut til å ha god driftskontroll gjennom bemanning og rutinar for å sikre ei påliteleg energilevering og eit systematisk vedlikehald.

Utøvar av tilsynet

Energiavdelinga, seksjon for energibruk

Heimel

Naturgassforskrifta § 4-1, jf. naturgasslova § 4 og naturgassforskrifta kap. 4

Tilsynsgrunnlag

Naturgassforskrifta kap. 3

3.8 Kraftsystemutgreingar

Tema for tilsyn

Tilsynet omfattar ordninga med årlege kraftsystemutgreingar. Det blir kontrollert om kraftsystemutgreingane for regional- og sentralnett er oppdaterte og inneheld tilstrekkeleg informasjon til å oppfylle krava i energiutgreiingsforskrifta.

Aktivitet

Det er gjennomført kontroll av 17 regionale kraftsystemutgreingar i 2012. Tilsynet vart utført ved gjennomgang av kraftsystemutgreingar som er sende inn til NVE. Det er ikkje gjennomført revisjonar i 2012.

Resultat

16 av 17 regionale kraftsystemutgreingar følgde krava i energiutgreiingsforskrifta kap. 1. 1 regional kraftsystemutgreiing følgde ikkje alle krava i energiutgreiingsforskrifta kap. 1. Det utgreiingsansvarlege føretaket fekk difor varsel om vedtak om retting.

Vurdering

Det utgreiingsansvarlege føretaket som fekk varsel om vedtak om retting mangla omtale av teknisk tilstand for anleggskomponentar, omtale av feilsituasjonar i ulike områder og ein eintydig kopling mellom kraftsystemutgreinga sine scenario og forventa tiltak. NVE reknar dette som mindre manglar samanlikna med dei samla krava som energiutgreiingsforskrifta stiller.

Utøvar av tilsynet

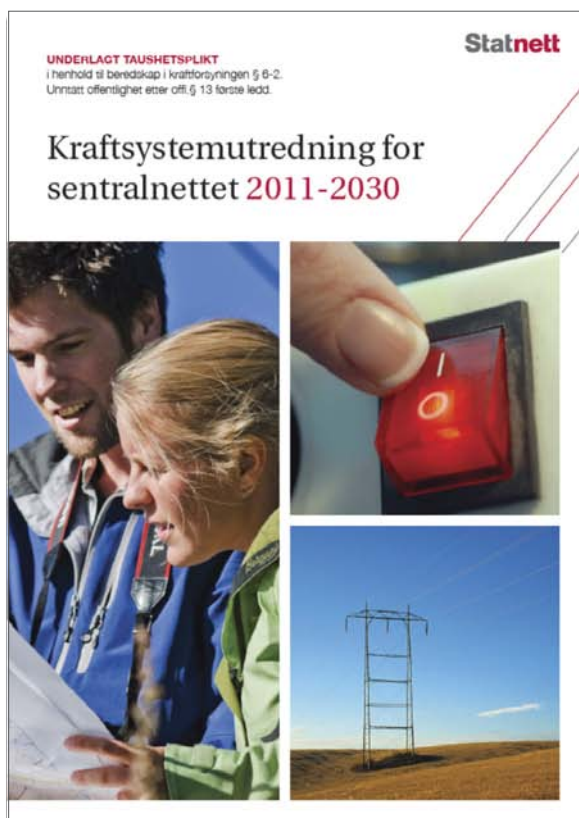
Energiavdelinga, seksjon for nett

Heimel

Energilova kap. 10, energilovforskrifta §§ 9-2 og 9-3, energiutgreiingsforskrifta kap. 3

Tilsynsgrunnlag

Energilova § 7-1, energilovforskrifta § 7-1, energiutgreiingsforskrifta kap. 1

3.9 Rasjoneringsplanar

Tema for tilsyn

Krava om å ha utarbeidd ein rasjoneringsplan i samsvar med rasjoneringsforskrifta og vedtak 6. november 2006 "Innhald i planverket for kraftrasjonering – Nytt vedtak".

Aktivitet

Tilsynsaktiviteten for 2012 har vore 2 revisjonar og oppfølging av ytterlegare 2 revisjonar med rasjoneringsplanar som blei starta i 2011.

Resultat

Ved revisjonar i 2012 er det gitt 5 avvik og 11 merknadar. Avvika omfatta til dømes manglar i planar for sonevis roterande utkopling, prioritering av sluttbrukarar og samarbeid med lokale styresmakter, innehavarar av samfunnskritiske funksjonar, mv.

For dei avvika som er gitt for revisjonar som vart gjennomført i løpet av 2011, vart alle avvika lukka i løpet av 2012.

Vurdering

Tilsynet som er gjennomført dei to siste åra har avdekkja varierende kvalitet på nettselskapa sine rasjoneringsplanar og til dels alvorlige manglar. Samtidig som det er positivt at einskilte rasjoneringsplanar held høg kvalitet er det framleis eit stort behov for forsterka innsats med både informasjon, opplæring og tilsyn.

Utøvar av tilsynet

Energiavdelinga, seksjon for nett.

Heimel

Energilova kap. 10, energilovforskrifta §§ 9-2 og 9-3, rasjoneringsforskrifta kap. 4.

Tilsynsgrunnlag

Energilova § -2, energilovforskrifta § 6-2, rasjoneringsforskrifta, NVEs vedtak av 6. november 2006 "Innhald i planverket for kraftrasjonering – Nytt vedtak".

3.10 Lokale energiutgreiingar

Tema for tilsyn

- Om områdekonsesjonær har utarbeidd og oppdatert ei energiutgreiing for kvar kommune i konsesjonsområdet kvart anna år.
- At det minst ein gong kvart anna år, vert avhalde eit lokalt energiutgreiingsmøte med kommunen, andre relevante energiaktørar og lokal presse.

Aktivitet

NVE har følgd opp innrapportering av lokale energiutgreiingar. Det er i 2012 gjennomført tilsyn med energiutgreiingane knytta til 6 kommunar. Tilsynet er utført ved å hente inn teknisk dokumentasjon (dokumentkontroll). Krava til innhald er ivareteken, men det er variasjonar i omfang og detaljeringsgrad på utgreiingane.

Resultat

NVE har ikkje funnet avvik frå krav til innhald i utgreiingane for kommunane. Det er gitt nokre korte utsetjingar for oppdatering av lokale energiutgreiingar.

Vurdering

NVE har ikkje gjort funn som har gitt grunn til oppfølging.

Utøvar av tilsynet

Energiavdelinga, seksjon for energibruk

Heimel

Energiloven § 10-1,; energilovforskriften §§ 9-2 og 9-3, energiutredningsforskriften kap. 3

Tilsynsgrunnlag

Energiloven § 7-1, energilovforskriften § 7-1, energiutredningsforskriften kap.2

3.11 Statnett si utøving av systemansvaret

Tema for tilsyn

Tilsynet omfattar at vilkåra i systemansvarskonsesjonen og systemansvarsforskrifta, i tillegg til dei andre føresegnene om systemansvaret i energilova og energilovforskrifta, blir følgde. Det er i 2012 lagt vekt på krav knytta til regulerkraftmarknaden, regulerkraftopsjonsmarknaden, spesialregulering, overføringsgrenser og koplingsbilete.

Aktivitet

Det er gjennomført 2 revisjonar i 2012. I mai 2012 vert det gjennomført revisjon med tema knytta til regulerkraftmarknaden, regulerkraftopsjonsmarknaden og spesialregulering. I oktober vart det gjennomført revisjon med tema knytta til overføringsgrenser og koplingsbilete.

Resultat

Revisjon mai 2012: 8 avvik og 3 merknadar.
Revisjon oktober 2012: 7 avvik og 1 merknad.

Vurdering

NVE har i 2012 lagt vekt på å følgje opp Statnett på ein meir heilskapleg og sterkare måte. Det generelle inntrykket er at Statnett har god kontroll og god oversikt

når det gjeld utøving av systemansvaret i det norske kraftsystemet. Trass dette avdekka revisjonane forbedringsbehov innan kvart av dei undersøkte områda. Dette gjelder mellom anna at Statnett i sin handsaming av regulerkraftmarknaden i nokre tilfelle ikkje følgde kravet om å opptre nøytralt og ikkje-diskriminerande ovanfor alle aktørar i kraftsystemet. Vidare gjeld det òg mangelfull handsaming av vedtak om maksimale overføringsgrenser og ved fastsetjing av koplingsbilete i sentral- og regionalnettet. NVE ser behov for, og nytte av, vidare oppfølging av Statnett si utøving av systemansvaret.

Utøvar av tilsynet

Energiavdelinga, seksjon for nett

Heimel

Energilova kap. 10, energilovforskrifta §§ 9-2 og 9-3 og systemansvarsforskrifta §§ 25, 26 og 26 a

Tilsynsgrunnlag

Energilova § 6-1, energilovforskrifta § 6-1, systemansvarsforskrifta og konsesjonen for å utøve systemansvaret i det norske kraftsystemet

3.12 Kraftmarknadsåtfærd

Tema for tilsyn

Tilsynet gjeld nettselskapa si nøytralitetsplikt og informasjonsplikt, rutiner for å overhalde nøytralitetsplikta, prising og praktisering av leveringspliktige kraftleveransar, utforming av nettleigefaktura, nøytralitet og informasjonsplikt på Internett og overvakingsprogram for nøytralitet.

Aktivitet

Det er gjennomført 9 kontrollar av nettselskapa sine internettsider for å kontrollere at disse overheld krava til nøytralitet og informasjonsplikt. Det er òg gjennomført 126 skriftlege tilsyn med hovudvekt på nettselskapet sin nøytralitet og informasjonsplikt. Det skriftlege tilsynet vart utført ved at nettselskapa måtte fylle ut svar på spørsmål i eit skjema om si oppfylting av krav til nettselskapet sin nøytralitet og informasjonsplikt.

Resultat

I samband med dei 9 kontrollane av internettsidene vart det avdekka til saman 28 avvik og 0 merknader.

I samband med dei 126 skriftlege tilsyna vart det avdekka til saman 993 avvik og 0 merknader.

Vurdering

- Dei vanlegaste avvika som vart avdekte var:
- Nettselskapet hadde ikkje fullstendige rutinar for å ivareta nøytralitetskrava

- Det var eit utydeleg skilje mellom nettselskapet og den vertikalt integrerte kraftleverandøren i kommunikasjon med kundar.
- Det var felles kontaktinformasjon til nettselskapet og den vertikalt integrerte kraftleverandøren, til dømes telefonnummer og internettsider.
- Nettleigefakturaen oppfylte ikkje krav til informasjon og nøytralitet.
- Informasjonen på internettsidene til nettselskapet tilfredsstilte ikkje krava til nøytralitet og informasjonsplikt.

NVE vurderer talet på avvik som sær høgt. Nøkkelen til å overhalde regelverket ligg, slik NVE ser det, i gode og innarbeidde rutinar, og i at leiinga i nettselskapet involverer seg aktivt. Etter NVE sitt syn er det behov for ei endra haldning til krava til nøytralitet frå selskapa. NVE ser at det er behov for å halde fram, og å styrke oppfølginga av at krava vert følgde.

Utøvar av tilsynet

Energiavdelinga, seksjon for kraftmarknad

Heimel

Energilova kap. 10, energilovforskrifta §§ 9-2 og 9-3

Tilsynsgrunnlag

Energilova § 3-3, energilovforskrifta § 4-4 bokstav e, avrekningsforskrifta §§ 2-1a, 7-2, 7-3, og 8-1, omsetningskonsesjonar, særleg vilkår 3.3, alternativt vilkår 3.6

3.13 Regulerkraftavrekning

Tema for tilsyn

Statnett SF har konsesjon for å utføre regulerkraftavrekning (avrekningskonsesjonen). Regulerkraft vert nytta av systemansvarlig for å sikre momentan balanse og handtere forskjellen mellom produksjon og forbruk i det norske kraftsystemet. NVE fører tilsyn med at vilkåra i avrekningskonsesjonen vert følgde.

Aktivitet

NVE følgjer opp Statnett SF si etterleving av avrekningskonsesjonen med faste møte. NVE har òg motteke rapport frå det rådgjevande utvalet som bistår Statnett og NVE i vurderingar knytt til risiko innan områda marknad, oppgjer og operasjonell drift av verksemda. NVE har utført 1 revisjon med avrekningsansvarleg i 2012

Resultat

NVE avdekkja 1 avvik og 5 merknadar i tilsynet. NVE har pålagt avrekningsansvarleg å retta avviket.

Vurdering

Avrekningsansvarleg kunne ikkje dokumentera faste kriteria for når formelkrav for stilling av sikkerheit kan fråvikast. Vidare kunne ikkje avrekningsansvarleg dokumentera kva som skal leggas til grunn for berekninga av krav til sikkerheit når formelkravet ikkje vert følgde. NVE meiner at denne praksisen er eit brot på avrekningskonsesjonen vilkår 3.1 som pålegg avrekningsansvarleg å opptre nøytralt og ikkje-diskriminerande.

Utøvar av tilsyn

Energiavdelinga, seksjon for kraftmarknad

Heimel

Energiloven kap. 10, energilovforskriften §§ 9-2 og 9-3

Tilsynsgrunnlag

Energiloven § 4-3, energilovforskriften § 4-5, måling og avrekningsforskriften kap. 5, avrekningskonsesjonen

3.14 Marknads plass for kraftomsetning

Tema for tilsyn

Nord Pool Spot AS har konsesjon for organisering og drift av marknadsplass for handel med elektrisk energi for fysisk levering (marknadsplasskonsesjon). NVE fører tilsyn med at vilkåra i markeds plasskonsesjonen vert følgde.

Aktivitet

NVE følger opp Nord Pool Spot AS med faste møte samt eigne møte med marknadsovervakinga ved Nord Pool Spot AS.

Resultat

NVE har ikkje avdekkja forhold der NVE har sett det naudsynt å følgje opp med vedtak.

Vurdering

-

Utøvar av tilsyn

Energiavdelingen, seksjon for kraftmarknad

Heimel

Energiloven kap. 10, energilovforskriften §§ 9-2 og 9-3

Tilsynsgrunnlag

Energiloven § 4-5, energilovforskriften §§ 4-6 til 4-8, markeds plasskonsesjonen

3.15 Utanlandshandel

Tema for tilsyn

Nord Pool Spot AS og Statnett har konsesjonar for tilrettelegging av kraftutveksling med andre nordiske land (utlandskonsesjon). Vidare har Statnett og Nord Pool Spot konsesjon for tilrettelegging av kraftutveksling med Nederland (NorNed-kabelen). I tillegg har Statnett konsesjon for tilrettelegging for import av kraft frå Russland. NVE fører tilsyn med at vilkåra i utlandskonsesjonane vert følgde.

Aktivitet

NVE har jamlege oppfølgingsmøte med aktørane som har utlandskonsesjonar. Tilsynet inngår i ordinære møte med Nord Pool Spot AS og Statnett som systemansvarleg. I tilsynet med NorNed-kabelen har NVE hatt møte med både Statnett, det nederlandske systemansvarlege nettselskapet TenneT, som er medeigar i NorNed, og den nederlandske energimyndigheita NMa.

Resultat

NVE har ikkje avdekka tilhøve der det har vore føremålstenleg å følgje opp vidare med vedtak.

Vurdering

-

Utøvar av tilsynet

Energiavdelinga, seksjon for kraftmarknad i samarbeid med seksjon for nett

Heimel

Energilova kap.10, energilovforskrifta §§ 9-2 og 9-3

Tilsynsgrunnlag

Energilova § 4-2, konsesjonar

3.16 Tariffering/nettleige, anleggsbidrag og tilknytningsplikt

Tema for tilsyn

Tilsynet omfattar tariffering, anleggsbidrag, konserninterne transaksjonar og tilknytningsplikt.

Aktivitet

Det blei i 2012 gjennomført 11 revisjonar der detet vart avdekka til saman 68 avvik. NVE er klageorgan og handsamar konflikt mellom nettkundar og nettselskap om nettleige og vilkår for nett-tilknytning. Seksjonen har fått inn 15 klager i konfliktsaker som omhandlar tariffering, anleggsbidrag eller tilknytningsplikt i løpet av 2012 og handsama like mange. Det vart fatta vedtak om retting i 9 av konfliktsakene. I tillegg har seksjonen fatta 1 vedtak om lovbrotsgebyr på 500 000 kroner grunna manglande tariffering av produksjon. 5 nettselskap har fått varsel for manglande tariffering av produksjon og 1 selskap har fått varsel om lovbrotsgebyr for manglande informasjon til kunde.

Resultat

Det blei avdekka til saman 68 avvik og 9 merknader under revisjonane. Det var funnet fleire avviki alle selskapa.

Vurdering

NVE avdekka fleire brot på regelverket for berekning av anleggsbidrag hos alle dei kontrollerte selskapa. NVE ser at mange selskap ikkje har rutinar, eller har mangelfulle rutinar, for berekning av anleggsbidrag. Rutinar for berekning av anleggsbidrag er viktig for å sikre lik kundehandsaming. 4 av selskapa hadde mangelfull varsling av tariffendringar. NVE kontrollert tre selskap som er del av konsern. 2 av selskap fekk pålegg om å dokumentere betre at konserninterne transaksjonar skjer til marknadsvilkår.

Utøvar av tilsynet

Energiavdelinga, seksjon for prising av nettenester

Heimel

Energilova kap. 10, kontrollforskrifta §§ 18-1 og 18-1 a

Tilsynsgrunnlag

Kontrollforskrifta del I, II og V

3.17 Økonomisk og teknisk rapportering

Tema for tilsyn

Tilsyn med den økonomiske og tekniske rapporteringa til NVE og SSB (eRapp) frå rapporteringspliktige omsetningskonsesjonærar, for verksemdsområda omsetning, produksjon og nettverksemd. For nettselskapa vert det ført utvida tilsyn med vekt på inntekter og kostnader, samt økonomisk og teknisk informasjon om overføringsanlegg. Denne informasjonen ligg til grunn for den årlege fastsetjinga av inntektsrāmene og meir/mindreinntekt for det einskilde nettselskapet.

Grunnlaget for tilsyna er økonomisk og teknisk rapportering til NVE og SSB (eRapp) og tekniske verdiar rapporterte i tekniske rapportar (TEK).

Aktivitet

Tilsynsaktiviteten er todelt:

- Årleg ordinær kontroll av 295 selskap med produksjon, omsetning og/eller nettverksemd. Kontrollane vart utført ved ein gjennomgang for samsvar med inntekter, kostnader, balanseverdiar m.m. mellom eRapp og selskapa sine offisielle årsmeldingar for rekneskapsåret 2011. Kontrollane skjer ved hjelp av automatiske og manuelle kontrollar ved innlevering til NVE. Innleveringa til NVE inneheld revisor si stadfesting ved "Avtalte kontrollhandlingar" for rapporteringa i eRapp samt segmentinformasjon gitt i årsrekneskap. Avdekka ukklarheit, merknader eller avvik i rapporteringane vert retta opp ved kontakt med dei aktuelle selskapa. Kontrollen i 2012 omfatta 149 nettselskap (inkludert Statnett SF) og 146 selskap med berre produksjon og/eller omsetning.
- Revisjonar hos 10 nettselskap med kontroll av økonomiske og tekniske verdiar i eRapp og tekniske verdiar i TEK med hovudvekt på rekneskapsåret 2011

Resultat

Årleg kontroll: 371 avvik og 43 merknader fordelt på 143 nettselskap

Revisjonar: 84 avvik og 16 merknader

I samband med årleg kontroll er det gitt fem varsel om tvangsmulkt og fire vedtak om tvangsmulkt, og i tilknytning til stadleg revisjon er det gitt åtte varsel om tvangsmulkt.

Vurdering

Den årlege kontrollen avdekka ingen særskilde tilhøve. Dei 371 avvika og dei 43 merknadene gjeld i hovudsak feilpostering av økonomiske beløp og manglande informasjon, og fleire av avvika følgjer av kvarandre. Det er avdekka 165 fleire avvik og 15 fleire merknader i 2012 enn i 2011. Endringa i talet på avvik og merknader i 2012 samanlikna med 2011 kjem til dels av at revisjonen er lagd om og at det er innført fleire kontrollpunkt.

Ved revisjonar hos nettselskapa vart det funne avvik på einskilde område. Avvika gjaldt hovudsakleg feilføring av økonomiske verdiar i eRapp. Dette førte til at selskapa må rapportere inn nye data og/eller endre rutinane for rapportering før neste rapporteringsperiode. Merknadene kjem i hovudsak av mangelfulle rutinar for oppdatering av tekniske verdiar knytt til overføringsanlegg.

Utøvar av tilsynet

Energiavdelinga, seksjon for økonomisk regulering

Heimel

Energilova kap. 10, forskrift om kontroll av nettvirksomhet kontrollforskrifta §§ 18-1 og 18-1a

Tilsynsgrunnlag

Forskrift om kontroll av nettvirksomhet del I, II og IV

3.18 Leveringskvalitet og feilanalyse

Tema for tilsyn

- Kontroll av at konsesjonærar med inntektsramme (ca. 160 stk.) oppfyller krav til leveringskvalitet, feilanalyse og statistikk. Kontrollane vert gjennomført som revisjonar.
- Kontroll av innrapporterte avbrotsdata for 2011: Omfattar alle konsesjonærar med inntektsramme, nett og sluttbrukarar. Desse skal rapportere avbrotsdata for eigne sluttbrukarar for føregåande år innan 1. mars kvart år. For rapporteringsåret 2011 gjaldt dette 133 nettselskap.

Aktivitet

Det er gjennomført 6 revisjonar. 3 av revisjonane dreia seg om heile leveringskvalitetsforskrifta og om krav til feilanalyse og statistikk gitt i § 22 i systemansvarsforskrifta. 2 av revisjonane dreia seg om den delen av leveringskvalitetsforskrifta som gjer greie for registrering og rapportering av avbrot. 1 av revisjonane vart gjennomført saman med revisjon av drift og vedlikehald av overføringsanlegg, som òg vert gjennomført av seksjon for nett. Denne revisjonen omhandla kontroll av forsyninga til en spesifisert sluttbrukar (sjukehus), og dei av delane av leveringskvalitetsforskrifta som var relevante blei inkludert i revisjonen. I tillegg er det gjennomført kontroll av innrapporterte avbrotsdata for 2011. Det vart utført visuell kontroll av alle tekstfilene, og i tillegg nokre stikkprøver i form av kontrollberekningar.

Resultat

Revisjonar:

45 avvik og 25 merknader. Avvika vart gitt innan desse områda:

- a) manglande opplysing om at saker som gjaldt usemje om leveringskvalitet, kan bringast inn til NVE for avgjerde
- b) Selskap skal registrere og rapportere avbrot som har hatt varigheit lenger enn varsla som ikkje varsla avbrot, men nokre av revisjonane fann ut at dei ikkje alltid gjer dette.
- c) Registrering og rapportering av leveringspålitelegheit av umålt og av provisorisk forbruk
- d) Registrering av og informasjonsplikt om spenningskvalitet
- e) Instrumentkalibrering, og nøyaktigheit ved måleutstyret

Kontroll av innrapporterte avbrotsdata for 2011:

7 nettselskap søkte og fekk utsett rapporteringa til 15. mars. 1 selskap leverte feil fil. Heile 51 selskap måtte sende inn ny rapporteringsfil på grunn av feil i den innsendte fila. Dei viktigaste årsakene til feila var:
f) Mange selskap hadde oppgitt varigheit for langvarige avbrot i timar og ikkje minutt.

- g) Nokre selskap hadde oppgitt levert energi i watt [W] og ikkje kilowatt [kW]
- h) Nokre selskap mangla data for KILE, heilt eller delvis.
- i) Nokre få selskap hadde fordelingar av levert energi på sluttbrukargrupper og på nett-ID der summane av desse to ikkje stemte overeins.

Vurdering

Vurderinga er gjort for punkta som korresponderer med dei som er oppgitt under "Resultat" ovanfor. Vurderingane for 2012 er samanlikna med tilsvarande revisjonar f.o.m. 2008.

Revisjonar:

- a) Mange selskap er ikkje tilstrekkeleg merksame på denne plikta, særleg der selskap gjer munnleg tilbakemelding til kundane sine.
- b) -
- c) Sjølv om det framleis blir avdekka avvik, ser det ut til å vere noko større merksemd rundt registrering og rapportering av umålt og provisorisk forbruk.
- d) Stadig fleire selskap er i gang med registreringa, men revisjonar viste at nokre ikkje har kome i gang med dette, eller manglar gode nok rutinar for å oppbevare data
- e) Revisjonane i 2012 synte at selskap ikkje har for vane å gje opp måleunøyaktigheit ved presentasjon av resultat frå målingar av spenningskvalitet.

Kontroll av innrapporterte avbrotsdata for 2012:

- f) Rapportering av alle data for avbrot skulle for første gong frå og med 2012 vere gitt i lik størrelse både for kortvarige og langvarige avbrot: Varigheit i [min], energi i [kWh], effekt i [kW] og beløp i [kr]. Rapporteringa viste tydelig at spesielt ein programvareleverandør ikkje hadde gjort den rette oppdateringa i FASIT programvare.
- g) -
- h) KILE skulle rapporterast i FASIT-fila til NVE for første gong frå og med 2011. Dette er truleg forklaringa på kvifor nokre selskap ikkje hadde fått med seg desse data.
- i) Denne feilen har NVE funne kvart år der det har vore kontrollert. Men det var færre selskap som hadde feil i 2012 enn tidlegare.

Utøvar av tilsynet

Energiavdelinga, seksjon for nett

Heimel

Energilova § 10-1, energilovforskrifta §§ 9-2 og 9-3, leveringskvalitetsforskrifta § 5-1

Tilsynsgrunnlag

Leveringskvalitetsforskrifta, systemansvarsforskrifta § 22

3.19 Opphavsgarantiar

Tema for tilsyn

Tilsynet omfattar ordninga med opphavsgarantiar. I arbeidet med å handsame søknader for rett til opphavsgarantiar har det i 2012 vore mange fornya godkjenningar. Det vil seie at dei fyrste kraftverka som vart godkjent for 5 år sida, no må godkjennast på nytt.

Aktivitet

Det har ikkje vore fysiske tilsyn med kraftverk i 2012, men tilsynet har vore knytt til kontroll av innsendt informasjon om kraftverka. Nokre av søknadane har vore sett i samanheng med søknadar om elsertifikat.

Resultat

I 2012 vart om lag 200 kraftverk godkjent eller godkjent på nytt for opphavsgarantiar.

Vurdering

Tilsynet knytt til opphavsgarantiar har vore lite prioritert i 2012 på grunn av eit omfattande arbeid med sakshandsaming i elsertifikatordninga. I 2013 vil fysiske tilsyn kunne koordinerast mellom dei to ordningane.

Utøvar av tilsynet

Energiavdelinga, seksjon for fornybar energi.

Heimel

Forskrift 14. desember 2007 nr 1652 om opprinnelsesgarantier for produksjon av elektrisk energi

Tilsynsgrunnlag

Forskrift om opprinnelsesgarantier

3.20 Elsertifikatar

Tema for tilsyn

1. Kontroll av at kraftverk som har søkt om deltaking i ordninga med elsertifikat er bygd etter vilkår gitt i konsesjonar eller fritak frå konsesjon.
2. Registrering av elsertifikatpliktige iht. Elsertifikatforskrifta.
3. Kontroll av kvartalsvis rapportering av berekningsrelevant volum.

Aktivitet

1. Moglege avvik vart avdekka i sakshandsaminga av elsertifikatsøknadar som er komne inn til NVE. Opplysningane om kraftverket vart sjekka mot mellom anna data Statnett har på kva maksimal produksjon er for kraftverket. I tillegg er opplysningar om kraftverket sjekka ved at dei er bedt om å sende inn ulike dokumentasjon.
2. NVE har på bakgrunn av mellom anna lister frå nettselskap vore i kontakt med potensielle elsertifikatpliktige. Dette er gjort for å sikre at alle elsertifikatpliktige vart registrert som elsertifikatpliktige hos NVE og at desse òg opprettar konto hos Statnett iht. elsertifikatforskrifta.
3. I samarbeid med Statnett har NVE bedt større kraftleverandørar og nettselskap kontrollere berekningsrelevant volum rapportert i elsertifikatregisteret.

Resultat

1. I desember 2012 hadde 93 kraftverk blitt undersøkt nærare av konsesjonsavdelinga, medan ein del søknadar framleis ventar på å bli undersøkt.
2. Av 83 potensielle elsertifikatpliktige var til saman 37 kraftleverandørar, kommunar og nettselskap elsertifikatpliktige. Desse har no registrert seg som elsertifikatpliktig hos NVE, og oppretta konto i elsertifikatregisteret.
3. Det vart avdekka feil hos ein systemleverandør som har fleire nettselskap som kundar.

Vurdering

1. Funn tyder på at fleire kraftverk ikkje er bygd etter vilkår gitt i konsesjonar eller fritak frå konsesjon. NVE sitt arbeid med å handtere desse moglege avvika, samt oppdatera informasjonen NVE har om kraftverka, vil halde fram.
2. Hovuddelen av dei elsertifikatpliktige har både registrert seg hos NVE og oppretta elsertifikatkonto hos Statnett iht. elsertifikatforskrifta.
3. Tilsyn med berekningsrelevant volum har vore vanskeleg grunna manglande samanlikningsgrunnlag. For å få

eit betre bilete av rapportert berekningsrelevant volum må ein gå nærare inn på kvart enkelt nettselskap.

Utøvar av tilsynet

1. Energiavdelinga, seksjon for fornybar energi og Konsesjonsavdelinga, seksjon for småkraftverk og seksjon for vassdragsinngrep.
- 2 og 3. Energiavdelinga, seksjon for kraftmarknad

Heimel

1. Elsertifikatforskrifta § 30 jf § 9, samt lov/forskrift som danner grunnlag for relevant konsesjon/fritak frå konsesjon.
2. Elsertifikatforskrifta § 30, jf §§ 18, 20 og 24.
3. Elsertifikatforskrifta § 30 og § 17

Tilsynsgrunnlag

Forskrift om elsertifikat § 30.

1. Funn tyder på at fleire kraftverk ikkje er bygd etter vilkår gitt i konsesjonar eller fritak frå konsesjon. NVE sitt arbeid med å handtere desse moglege avvika, samt oppdatera informasjonen NVE har om kraftverka, vil halde fram.
2. Hovuddelen av dei elsertifikatpliktige har både registrert seg hos NVE og oppretta elsertifikatkonto hos Statnett iht. elsertifikatforskrifta.
3. Tilsyn med berekningsrelevant volum har vore vanskeleg grunna manglande samanlikningsgrunnlag. For å få eit betre bilete av rapportert berekningsrelevant volum må ein gå nærare inn på kvart enkelt nettselskap.

Utøvar av tilsynet

1. Energiavdelinga, seksjon for fornybar energi og Konsesjonsavdelinga, seksjon for småkraftverk og seksjon for vassdragsinngrep
- 2 og 3. Energiavdelinga, seksjon for kraftmarknad

Heimel

1. Elsertifikatforskrifta § 30 jf § 9, samt lov/forskrift som danner grunnlag for relevant konsesjon/fritak frå konsesjon
2. Elsertifikatforskrifta § 30, jf §§ 18, 20 og 24
3. Elsertifikatforskrifta § 30 og § 17

Tilsynsgrunnlag

Forskrift om elsertifikat § 30

3.21 Miljøtilsyn ved energianlegg

Tema for tilsyn

Miljøtilsynet si oppgåve i tilknytning til energianlegg er å

- godkjenne og følge opp miljø-, transport- og anleggsplanar for energianlegg
- kontrollere at utbyggingane er gjort i samsvar med godkjende planar
- kontrollere at konsesjonærane held seg innan tilletne rårer i driftsfasen

Aktivitet

Det er gjennomført 1 revisjon av eitt nettselskap.

I alt er det gjort 22 vedtak om godkjenning av detaljplanar for miljø/landskap/transport/anleggsplanar. Dei fordeler seg på kraftleidningar (12 planar), transformatorstasjonar (6 planar) og vindkraftanlegg (4 planar).

Det er gjennomført 15 stadlege inspeksjonar av konsesjonsgitte anlegg fordelt på sju inspeksjonar av kraftleidningar, ein inspeksjon av ein transformatorstasjon og sju inspeksjonar av vindkraftverk.

Resultat

I samband med revisjonen vart det gitt 2 merknadar, og ved inspeksjonar er det gitt 19 merknader.

Vurdering

Det er ein ny praksis at NVE skal godkjenne miljø-, transport- og anleggsplanar (MTA) for energianlegg. Rettleiar for utarbeiding av slike planar blei lagd ut på NVEs nettside i 2011. Inspeksjonar i byggjefasen av vindkraft og store kraftleidningar har vist at det er behov for oppfølging på dette området.

Utøvar av tilsynet

Konsesjonsavdelinga, seksjon for miljøtilsyn

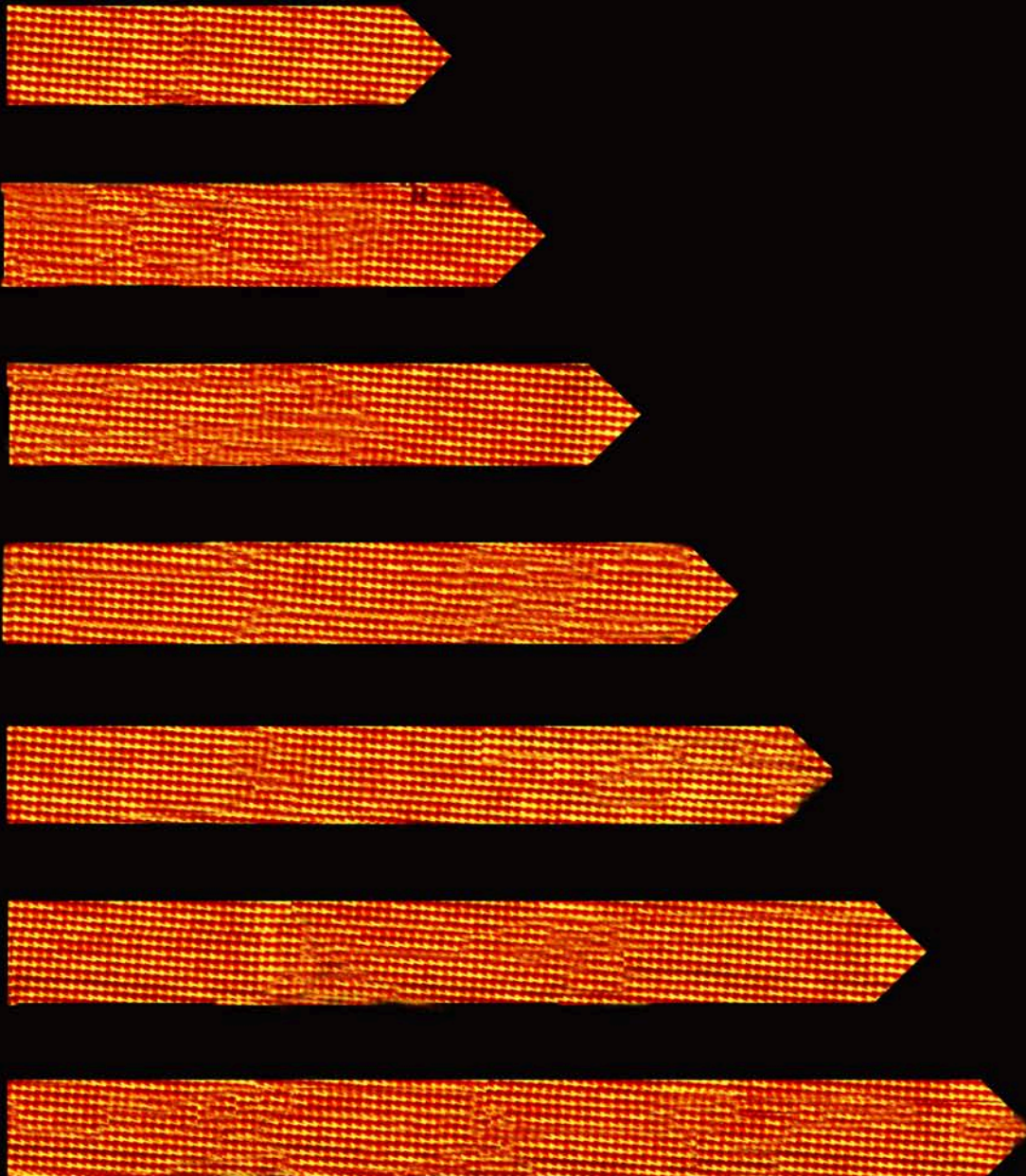
Heimel

Energilova kap. 10, energilovforskrifta §§ 9-2 og 9-3

Tilsynsgrunnlag

Energilova §§ 3-1, 3-2 og 3-5, energilovforskrifta §§ 3-1 og 3-5 bokstav b og d, konsesjonar

C Energimerking og energibruk

3.22 Energimerking av bygningar ved sal og utleige

Tema for tilsyn

Energimerking av bygningar ved sal og utleige.

Aktivitet

Seksjonen har gjennomført tilsyn i to omgangar i 2012. I juni vart undersøkinga frå desember 2011 gjenteke. 5 annonserte bustader til sal i kvart fylke blei valt ut og undersøkt om marknadsføringa var i tråd med kravet. Likeeins vart 5 yrkesbygningar frå kvart fylke som var lyst til sal eller leige i september valt ut for kontroll. Dette var første tilsyn med energimerking av yrkesbygg. Alle eigarar fikk brev med Resultatet av kontrollen og eventuelt bedne om å sørge for å etterkomme kravet.

Resultat

Kontrollen med bustadsal synte ei klar forbetring frå kontrollen 6 månader tidligare. Vi trur at det gode Resultatet skuldast at den første kontrollen utløyste ein dialog med meklarbransjen, og at fleire meklarforetak har lagt om sine rutiner.

Kontrollen med merking av yrkesbygg ga eit nedslående Resultat. Berre 8 % møtte krava i regelverket fullt

ut, medan vi trur at i alt 32 % av utvalet har merka bygningen sjølv om attesten ikkje alltid var tatt med i marknadsføringa.

Vurdering

Kontrollen med yrkesbygg bør gjerast på nytt, samtidig som resultata vert presentert for meklarbransjen. Resultata viser også at planane om eit meir omfattande tilsyn med regelverket er viktig.

Utøvar av tilsynet

Energiavdelinga, seksjon for energibruk

Heimel

Energiloven kap. 10, energimerkeforskriften § 21

Tilsynsgrunnlag

Energiloven kap. 8, energimerkeforskriften kap. II og III

3.23 Energimerking av kvitevarer

Tema for tilsyn

Gjennom tilsynet vert det kontrollert at kvitevarer og andre hushaldsapparat overheld dei krav som gjeld med omsyn til opplysningane på energimerkeetiketten samt at etiketten følger utstilte produkt.

Aktivitet

TilsynsAktiviteten for 2012 har omfatta butiktkontrollar og laboratoriekontroll. Butikkkontroll var utført i til saman 60 butikkar i Nordland, Nord- og Sør-Trøndelag, Telemark og Oslo. Desse kontrollane registrerer om energimerket er rett utforma og plassert på produkt som er utstilt.

Laboratoriekontroll vart utført på 11 modeller av såkalla sparepærer, dvs kompaktlysrør med integrert ballast. Kontrollane er utført parallelt for økodesign og energimerking. Desse kontrollane måler mellom anna lysfluks (lumen) og effekt (watt).

Det har ikkje vore felles nordiske kontrollar i 2012, men NVE samarbeider tett med dei andre nordiske landa sine tilsynsorgan.

Resultat

Butikkkontrollane har registrert 6431 produkt, av desse var 1574 (24 %) feilmerket. Det er høgast andel feilmerking blant steikeomnar og klimaanlegg. Forskjellane mellom butikane er særst stor, frå 15 % til 100 % korrekt merking.

Laboratoriekontrollen av sparepærer viste at 9 av modellane oppfylte kravet til energiklasse A og hadde rett energiklasse på emballasjen. Eit produkt mangla energimerkeetiketten i sin heilskap og eit anna produkt var merka med klasse A medan laboratoriemålinga viste klasse B. I tillegg viste laboratoriemålingane at 2 av de 9 andre gav mindre lys enn deklart på emballasjen. Det er sendt varsel om vedtak om retting og tvangsmulkt (felles brev med økodesign).

Vurdering

Resultata frå butiktkontrollane er dei beste sida NVE starta disse kontrollane for meir enn 10 år sida. Likevel finn vi framleis butikkar med særst mangelfull oppfølging av energimerkeordninga, noko som er skuffande.

I 2004 vart fire sparepærer testa. Ei av pærene viste seg å vere feilmerka den gongen, men det føreligg ikkje grunnlag for å vurdere tendensar av tilsyn med sparepærer. Lyskjelder er ei produktgruppe det er stor interesse for på grunn av det pågåande teknologiskiftet. NVE meiner det er behov for ytterlegare oppfølging med fleire kontrollar.

Utøvar av tilsynet

Tilsynet vart utført av energiavdelinga, seksjon for energibruk.

Butikkkontrollar vart utført av Infratek Elsikkerhet AS på vegne av NVE.

Laboratoriemålingar var utført av Teknologisk Institutt, Taastrup Danmark, på oppdrag frå NVE.

Heimel

Lov om merking av forbruksvarer § 3. For ulike kategoriar av hushaldsapparat ligg det føre egne forskrifter for gjennomføring av direktiv 92/75/EØF om energimerking.

3.24 Økodesign

Tema for tilsyn

Gjennom tilsynet vart det kontrollert at energirelater-te produkt som er omfatta av økodesignforskrifta over-held dei spesifikke krava til miljøvennleg utforming.

Aktivitet

Tilsynsaktiviteten for 2012 har omfatta laboratoriekon-troll av 11 modeller av sokalla sparepærer, dvs kom-paktlysroør med integrert ballast. Desse kontrollane måler mellom anna lysfluks (lumen) og effekt (watt). Dei same modellane er òg kontrollert med omsyn til produktinformasjon på emballasjen. Kontrollane er utført parallelt for økodesign og energimerking.

I 2011 vart det utført dokumentkontroll av 3 model-ler av sokalla kjøleljørne og sendt ut varsel om vedtak om forbod mot omsetjing.

Det har ikkje vore felles nordiske kontrollar i 2012, men NVE samarbeider tett med dei andre nordiske landa sine tilsynsorgan.

Resultat

Laboratoriekontrollen av sparepærer viste at alle til-fredsstillar kravet til lysutbytte. Kontrollen av produk-temballasjen viste at 7 av produkta har feil eller man-glar i opplysningane og det er difor sendt varsel om vedtak om retting og tvangsmulkt.

Vurdering

NVE har ikkje tidlegare gjennomført testar av spare-pære med omsyn til krava i økodesignforskrifta og har soleis ikkje opparbeidd erefaringskompetanse knytt til resultat frå tilsynet. Lyskjelder er ei produktgruppe det er stor interesse for på grunn av det pågåande tekno-logiskiftet og NVE bør difor følgjeopp med fleire kontrol-lar og tilsyn.

For dei 3 kjøleljørne som vart kontrollert med omsyn til energieffektivitet viste dokumentasjonen at produkta var langt unna krava i forskrifta. NVE har i 2012 gjort ein grundig gjennomgang og vurdert ulike tiltak overfor produsentane. NVE vil fatte vedtak i disse sakene ved års-skiftet.

Utøvar av tilsynet

Energiavdelinga, seksjon for energibruk. Laboratorie-målingar for sparepærer vart utført av Teknologisk Insti-tutts underleverandør DELTA, på oppdrag frå NVE.

Heimel

Produktkontrollloven § 4a og § 8, økodesignforskriften kap.4

Tilsynsgrunnlag

Økodesignforskriften kap. 2 og 3

I Norge gjelder det gamle energimerket inntil det nye er tatt inn i EØS-avtalen og implementert i norsk regelverk

3.25 Energy Star

Tema for tilsyn

NVE er klageorgan for eventuell misbruk av det frivillige energimerket Energy Star. Energy Star-merket blir nytta på kontorutstyr (IKT-utstyr). Merkeordninga tok til å gjelde i Noreg i 2005.

Aktivitet

Ingen spesiell aktivitet utover permanent web-side om ordninga. Sidan ordninga vart innført i 2005 har ikkje NVE motteke klagar på misbruk av merkeordninga.

Resultat

-

Vurdering

-

Utøvar av tilsynet

Energiavdelingen, seksjon for energibruk

Heimel

Lov om merking av forbruksvarer § 5

Tilsynsgrunnlag

FOR 2005-05-23 nr 458: Forskrift om gjennomføring i norsk rett av vedlegg IV til EØS-avtala nr. 18 (forordning (EF) nr. 2422/2001) om eit fellesskapsprogram for energieffektivitetsmerking av kontorutstyr gjeld som forskrift med dei tilpasningar som følgjer av vedlegg IV og protokoll 1 til avtala og avtala elles

3.26 Program for energieffektivisering i energiintensiv industri

Tema for tilsyn

Føretak innan energiintensiv treforedlingsindustri, (dvs. der innkjøpskostnaden av energivarer inklusiv elektrisitet utgjør minst 3 % av produksjonsverdien, eller energiavgifter utgjør minst 0,5 % av foredlingsverdien), kan søkje om å delta i eit program for energieffektivisering i energiintensiv industri (PFE) og på den måten få fritak frå elavgifta på 0,45 øre per kWh. Deltakinga blir stadfesta ved at det blir inngått ein avtale mellom føretaket og NVE.

Gjennom tilsynet vert det kontrollert at deltakarføretaka overheld krav til å delta i ordninga, krav til energileiingssystem og andre krav til energieffektiviserings tiltak som er tekne inn i avtalane. Det har særskilt blitt kontrollert om eit føretak som er meldt konkurs, vil bli vidareført, og i kva grad vilkåra for å delta vidare i programmet, og dermed få fritak frå å betale elavgift, vil vere oppfylte ved vidare drift.

Aktivitet

Det er gjennomført dokumentkontroll av 9 deltakarføretak i PFE. Denne kontrollen er avslutta.

Det er vidare gjennomført 2 tilsyn (revisjonar) der det vart gjort inspeksjon av anlegg og dokumentgjennomgang.

Resultat

0 avvik, 0 merknadar

Vurdering

Dei funn som vart gjort syner at føretaka som deltek i programmet etterlever avtalane dei har inngått med NVE på ein god måte. Programmet vert avslutta 1. juli 2014.

Utøvar av tilsynet

Energiavdelinga, seksjon for energibruk

Heimel

Avtalane § 19, § 20, § 22

Tilsynsgrunnlag

Avtalane §§ 5-11 til § 14

4. NVE sin bruk av reaksjonar for brot på energi- og vassdragslovgivinga

4.1 Samla oversikt

NVE sine reaksjonsmidlar er hovudsakleg heimla i energilova, vassressurslova og vassdragsreguleringslova. NVE har heimlar til å gjere vedtak om retting, tvangsmulkt, lovbrotsgebyr og tilbaketrekking av konsesjon. I tillegg kan vi melde føretak og enkeltpersonar for brot på lovverket.

Det er i 2012 gjort nærare 600 vedtak om bruk av reaksjonar.

Reaksjonsvedtak i 2012

Vedtak om retting	om lag 170
Vedtak om tvangsmulkt	om lag 415
Vedtak om overtredelsesgebyr	3
Anmeldelse	0

Tala for vedtak om retting og vedtak om tvangsmulkt er noko usikre.

4.2 Retting og tvangsmulkt

Det er i 2012 gjort om lag 170 vedtak om retting av ulovlege tilhøve ved vassdrags- og energianlegg. Om lag 100 av desse vedtaka gjeld tryggleik ved dammar og andre vassdragsanlegg, og i all hovudsak dreier det seg om manglande innrapportering av opplysningar. I mange av sakane er det samstundes med vedtak om retting òg gjort vedtak om tvangsmulkt. Om lag 25 vedtak om retting gjeld brot på forskrift om forebyggende sikkerheit og beredskap i energiforsyninga (beredskapsforskrifta). Storparten av sakene som har resultert i vedtak om tvangsmulkt, er på energisida. I alt er 348 av vedtaka mot selskap som har unnlate å sende inn opplysningar om energibruk og energikostnader for ulike energivarer brukt til produksjon, lys, varme og transport i løpet av 2011. I nærare 30 saker har NVE gjort vedtak om tvangsmulkt for brot på vedtak om at nettselskap skal sende melding til balanseansvarleg med informasjon om det samla forbruket i nettet for førre døgn.

4.3 Meldingar til politiet og lovbrotsgebyr

I 2012 har NVE ikkje meldt selskap til politiet for brot verken på energi- eller vassdragslovgivinga. NVE har gjort tre vedtak om lovbrotsgebyr. To av vedtaka gjeld brot på energilovgivinga, medan eit vedtak gjeld brot på vannressurslova.

4.4 Nærare om konkrete reaksjonsaker

A Vassdrag

Lovbrotsgebyr - brot på konsesjonen og detaljplan ved bygging av kraftverk

I juni 2012 vedtok NVE det første lovbrotsgebyret etter vannressurslova. Eit føretak som driv med bygging av småkraftverk fekk lovbrotsgebyr for brot på konsesjonen og detaljplana ved bygging av eit småkraftverk. Brotet skjedde då utbyggaren ved ein feil tok til på anleggsarbeid lenger oppe i elva enn det konsesjonen bestemte. Føretaket meldte sjølv frå til NVE om avviket.

Kraftverket ligg i fjellterreng nær ei turisthytte. I konsesjonen var det sett vilkår om at inntaket til kraftverket måtte leggjast i terrenget slik at det vart minst mogleg skjemmaende. Det sentrale for NVE er at saka gjeld eit brot på konsesjon og detaljplan. Det er eit grovt brot fordi det gjeld arbeid utanfor området for konsesjonen. I konsesjonshandsaminga vurderer NVE fleire omsyn og interesser mot kvarandre. Konsesjonen og vilkåra i konsesjonen er bindande plikter som føretaka må halde seg til. I denne saka var i tillegg plasseringa av inntaket særskilt nemnt i klagebehandlinga av konsesjonen, og NVE hadde avslått ein søknad om å flytte inntaket til dit gravinga skjedde. Det var difor ikkje tvil om kor inntaket til kraftverket skulle ligge. Det er påført skader på naturen i fjellterreng i eit populært utfartsområde. Skadane i terrenget vil bruke tid på å gro igjen, men det er ikkje varige skadar. Skadar på naturen gjer at brotet er grovt, men ikkje så grovt som om det hadde vore varige skadar. NVE meiner avviket kunne vært unngått gjennom betre planlegging, betre rutinar og system. NVE gav et lovbrotsgebyr på kr 400 000. Dette er i tråd med størrelse på lovbrotsgebyr som er gitt i andre liknande saker på energilova sitt område. Føretaket har klagt på vedtaket.

B Energiforsyning

Overtredelsesgebyr

Tilbakekall av godkjenning - fritak frå el-avgift
Ein fabrikk vart hausten 2010 godkjend av NVE for deltaking i program for energieffektivisering i treforedlingsindustrien (PFE), og det vart inngått ein avtale mellom bedrifta og NVE. Avtalen innebar fritak for å betale elavgift dersom vilkåra i avtalen om å gjennomføre diverse tiltak for energieffektivisering vart gjennomført. I september 2011 gjekk bedrifta konkurs, og kunne dermed ikkje oppfylle vilkåra i avtalen. Bedrifta fekk difor, i mars

2012, varsel om at NVE ville fatte vedtak om å kallea tilbake godkjenninga av bedrifta for deltaking i PFE.

I juni 2012 fatta NVE vedtak om tilbakekall av godkjenninga av fabrikk for deltaking i PFE. Vedtaket hadde verknad frå bedrifta vart godkjent for deltaking i PFE. Bedrifta måtte dermed betale avgifta det tidligare er gitt fritak frå, inklusive rente. Vedtaket til NVE vart ikkje påklaga. Tollvesenet har seinare fatta vedtak om berekning av avgift frå det tidspunkt bedrifta vart godkjend for deltaking i PFE til konkurs vart opna, og har melde dette som eit uprioritert krav i konkursbuet.

Lovbrotsgebyr - manglande tariffing av eige kraftverk

NVE fatta i 2012 eit vedtak der eit nettselskap vart pålagt å betale eit lovbrotsgebyr på 500 000 kroner. Bakgrunnen for gebyret var at selskapet over fleire år ikkje har kravd inn tilstrekkeleg nettleie frå eit kraftverk som er knytt til nettet. Nettselskapet hadde i perioden betalt eit energiledd til kraftverket, men hadde ikkje syta for å krevja inn pålagt fastledd. Den manglande tariffinga utgjorde om lag 750 000 kroner per år, men vart etterfakturert då NVE varsla om vedtaket. Uttakskundane ville måtte betalt for den manglande tariffinga om selskapet ikkje hadde sytt for å etterfakturere kraftverket.

NVE fann saka særleg grov då kraftverket er ein del av det same konsernet som nettselskapet. Konsernet hadde av den grunn økonomisk vinning av lovbrotet så lenge dette ikkje vart avdekket. I NVE si oppfølging av saka vart det teke omsyn til at nettselskapet retta opp forholdet ved å etterfakturere kraftverket. NVE fann at eit lovbrotsgebyr på 500 000 kroner representerar alvoret i lovbrotet.

Lovbrotsgebyr - brot på krav om funksjonelt skilje, nettselskaps nøytralitet og program for overvaking av nettselskapets nøytralitet

NVE har gitt eit nettselskap lovbrotsgebyr på ein million kroner for brot på krav om funksjonelt skilje, nettselskapets nøytralitet og program for overvaking av nettselskapets nøytralitet (avregningsforskrifta).

Selskapet har brote fleire krav som skal bidra til eit effektivt kraftmarknad og rasjonell nettdrift. Brot på disse krava vil kunne leie til høgare straumpris og nettleie for straumkundane.

Det er avdekket brot på kravet om funksjonelt skilje mellom nettverksemda og den konkurranseutsatte verksemda i konsernet, i form av en ulovlig styresammensetning. Dette har gått føre ved at leiinga i nettselskapet òg har vore i leiinga til konsernet si integrerte kraftleverandør og kraftprodusent. Den dåverande konsernsjefen ga òg direkte instruksar i styringa av nettselskapet, i strid med kravet om at morselskapet ikkje skal gje instruksar til nettselskapet om den daglege drifta. Instruksane leia til ei lenking av brota på nettselskapet sin nøytralitet i form av at nettselskapet ikkje kunne tilby faktureringstenester som likebehandlar kraftleverandørane. NVE har i si avgjerd lagt til grunn at informasjon som nettselskapet sende til sine kundar vart forsøkt påverka for å gje fordelar til konsernet sin integrerte kraftleverandør, og at leiinga i nettselskapet har hatt manglande bevisstheit om nøytralitetsreguleringar.

ket, og om nettselskapet sitt ansvar for å tilrettelege for effektiv konkurranse i kraftmarknaden.

Ved utmålinga av lovbrotsgebyret på ein million kroner har NVE lagt særskilt vekt på brotet sin grovleik, samtidig som det er fleire formildande omsyn som gjer at gebyret ikkje er sett høgare. Vedtaket er ikkje påklaga.

C Klageavgjerder i Olje- og energidepartementet

Lovbrotsgebyr - brot på systemansvarsforskrifta og lydnadsplikta i energilova NVE gjorde i 2011 to vedtak om lovbrotsgebyr på høvesvis 500 000 kroner og 750 000 kroner for brot på plikta til å etterleve vedtak om innkopling etter systemansvarsforskrifta og brot på lydnadsplikta etter energilovgivinga til å etterkome systemkritiske vedtak frå Statnett som systemansvarleg. Begge selskapa klaga på vedtaka. OED har halde fast ved begge NVE sine vedtak.

Lovbrotsgebyr - brot på reglane om tariffing

I 2011 gjorde NVE et vedtak om lovbrotsgebyr på 500 000 kroner for brot på reglane om tariffing. Selskapet klaga på vedtaket. Olje- og energidepartementet har halde fast ved NVE sitt vedtak.

5. Neste års tilsynsverksemd

5.1 Koordinering på tvers i NVE

For å støtte og koordinere tilsynsverksemda som vert utført av dei einskilte seksjonane i NVE med den organiseringa NVE har hatt fram til og med 2012, vart det i 2008 oppretta ei fastgruppe for tilsyn (FGT). Denne fastgruppa kjem i tillegg til fastgruppa for reaksjonar (FGR), som blei oppretta i 2007. Begge fastgruppene består av representantar frå både energiseksjonane og vassdragsseksjonane og blir leida av juridisk seksjon.

Hovudoppgåva til fastgruppene er å koordinere tilsynsverksemda og reaksjonsbruken til NVE. Som ein del av dette arbeidet er det utarbeidd ein tilsynsplan for 2012. Tilsynsplanen består av ein handlingsplan og ein revisjonsplan. Gjennom handlingsplanen blir prioriterte tema og tilsynsobjekt for det aktuelle året valde. Revisjonsplanen gjev ei oversikt over planlagde revisjonar for det same året.

Fastgruppene utarbeidde i 2007–2008 interne styrande dokument for tilsyn og reaksjonar i NVE. Desse dokumenta er reviderte seinast i 2010 (NVE-dokument 2-2010). Dei styrande dokumenta omfattar prosedyrar for gjennomføring av tilsyn, prosedyrar for bruk av reaksjonar og interne retningsslinjer for val og bruk av reaksjonsmiddel.

5.2 Samarbeid med andre tilsynsorgan

NVE og Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap (DSB) etablerte i 2008 eit felles tilsynsforum for å oppnå ei meir samordna tilsynsverksemd retta mot nettselskap. Forumet er ein arena for overføring av erfaringar, informasjonsutveksling og felles prosjekt. Direktoratet har i 2011 mellom anna utarbeidd nærare opplegg for samtidige tilsyn for 2012 og sluttført overlappsprosjektet. Direktoratet inngjekk i februar ein ny samarbeidsavtale, som òg omfattar tilsyn.

NVE har i lengre tid samarbeidd med Konkurransetilsynet og Finanstilsynet om tilsyn med kraftmarknaden. I 2003 vart det etablert eit samarbeidsforum, "Samarbeidet om tilsyn med kraftmarkedet". I løpet av 2011 er samarbeidet evaluert, og det er sett i gang eit arbeid for å lage ein revidert samarbeidsavtale.

På beredskapssida samarbeider NVE med Post- og teletilsynet. NVE deltek òg i Nasjonalt miljøforum, som består av representantar for Økokrim, Riksadvokaten og ulike tilsynsorgan. Forumet fokuserer på bruk av reaksjonar ved brot på miljølovgivinga.

5.3 Ny avdelingsstruktur

NVE har i 2012 gjennomført ein omorganiseringsprosess. Som resultat av denne prosessen har NVE frå 1.1.2013 oppretta Tilsyns- og beredskapsavdelinga (TB) og Elmarknads-tilsynsavdelinga (ET). Den tidligare Energiavdelinga vert vidareført, men med færre seksjonar og ansvarsområde. Alle desse tre avdelingane har tilsynsoppgåver.

Tilsyns- og beredskapsavdelinga samlar seksjonane for Damtryggleik, Miljøtilsyn og Beredskap. Både tilsyn og beredskap er fokusområde i NVE sin strategi for 2012-2016. NVE legg til grunn ei vid forståing av omgrepet tilsyn. Tilsynsomgrepet dekkjer all oppfølging NVE har mot verksemdene og tiltaka.

Opprettinga av Tilsyns- og beredskapsavdelinga er i tråd med målet om å styrke desse fagområda. Styrkinga av tilsynsverksemda vil syne seg gjennom sterk prioritering av tilsynsoppgåver og vidareutvikling av tilsynsmetodane. Tilsyns- og beredskapsavdelinga vil få ansvar for tilsynet med miljøkrav og tryggleikskrav knytt til vassdrags- og energianlegg, og for kraftforsyningsberedskapen. Avdelinga skal dessutan koordinere den samla tilsynsverksemda i NVE.

Den nye Elmarknadstilsynsavdelinga er oppretta for å kunne møte dei krava EU sin tredje energimarkedspakke set til ein uavhengig energimarknadsregulator. Elmarknadsavdelinga vil ha ansvaret for dei tilsynsområda som er knytt til energimarkanden og marknadsaktørane, herunder nettselskapa. Dette vil mellom anna vere tilsyn med marknadsåtførd, systemansvarleg (Statnett), leveringskvalitet, tariffing og verksemdene si tekniske og økonomiske rapportering.

Energiavdelinga er oppretta med føremål å styrke NVE sin kunnskap om energi og klima. Avdelinga har ansvaret for det tilsynet som er knytt til energibruk og energimerking, mellom anna tilsyn med kvitevarer og energimerking av bygningar. Avdelinga vil òg ha ansvaret for tilsyn med opphavsgarantiar og elsertifikat, og tilsyn med tema som gjeld kraftsystemet, mellom anna kraftsystemutgreiingar.

6. Omgrepa avvik og merknader

Avgjerande for tilsynsverksemda til NVE er kva som skal kontrollerast, og kva det eventuelt skal reagerast mot. NVE har i den reviderte tilsyns- og reaksjonsstrategien definert dette ved hjelp av omgrepet avvik.

Avvik

"Avvik er brudd på krav gitt i regelverk og tillatelser gitt i eller i medhold av energi- og vassdragslovgivningen og eventuell annen lovgivning NVE forvalter." NVE kontrollerer altså krav som myndighetene har sett i lover og forskrifter og ved enkeltvedtak, men ikkje krav verksemdene har sett til seg sjølve. Ved eit tilsyn ser ikkje NVE det som eit mål å framstille ei sak slik at det blir flest mogleg avvik. Vi vil til dømes ikkje seie at det er to avvik sjølv om eitt funn er i strid med fleire forskrifter, som til dømes der eit selskap bryt både dei generelle føresegnene om nøytralitetsplikt for nettselskap i energilovforskrifta og dei detaljerte reglane om nøytralitet i avrekningsforskrifta. På den andre sida vil brot på fleire føresegner i ei og same forskrift resultere i fleire avvik. Det er òg verdt å merke seg at det ikkje treng å vere nokon samanheng mellom talet på avvik og alvoret i saka. Til dømes kan det vere meir alvorleg at eit selskap får eitt avvik knytt til at selskapet ikkje har etablert eit system for internkontroll for vassdragstiltak, enn at eit anna selskap får tre avvik knytte til ulike manglar i det eksisterande internkontrollsystemet.

Merknad

I ein del saker kjem NVE i tilsynsverksemda si over tilhøve som ikkje er brot på myndigheitskrav, men som NVE meiner verksemda bør gjerast merksam på og ta stilling til om dei skal gjere noko med. I NVE sine styrande dokument for tilsyn og reaksjonar (dokument 2-2010) er slike situasjonar omtalte på denne måten:

"Anmerkning er en påpekning av forhold med forbedringsmulighet eller et forhold som bør vurderes nærmere av virksomheten, men som ikke er brudd på krav gitt i eller i medhold av energi- og vassdragslovgivningen."

Føremålet med å gje merknader er å bidra til forbetringar i verksemda til selskapa. Bruk av merknader er avgrensa til påpeikingar av tilhøve som på sikt kan føre til avvik. NVE bruker ikkje merknader ved Vurderingar av om eit selskap bør få reaksjonar.

7. Heimlar og tilsynsgrunnlag i 2012

Vassdrag:

Kort nemning	Formell nemning
Vassdragsreguleringslova	LOV 1917-12-14 nr 17: Lov om vassdragsreguleringer
Vassressurslova	LOV 2000-11-24 nr 82: Lov om vassdrag og grunnvann
Damtryggleiksforskrifta	FOR 2009-12-18 nr 1600: Forskrift om sikkerhet ved vassdragsanlegg
Internkontrollforskrift for vassdrag og grunnvatn	FOR 2003-02-21 nr 199: Forskrift om internkontroll for å oppfylle lov om vassdrag og grunnvann
Forskrift om kommunalt tilsyn med flaumanlegg mv.	FOR-2005-06.17 nr 655: Forskrift om kommunalt tilsyn med anlegg for sikring mot flom, erosjon og skred og anlegg for å bedre vassdragsmiljøet

Energiforsyning:

Energilova	LOV 1990-06-29 nr 50: Lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m.
Energilovforskrifta	FOR 1990-12-07 nr 959: Forskrift om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m.
Kontrollforskrifta	FOR 1999-03-11 nr 302: Forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer
Avrekningsforskrifta	FOR 1999-03-11 nr 301: Forskrift om måling, avregning og samordnet opptreden ved kraft-omsetning og fakturering av nettjenester
Rasjoneringsforskrifta	FOR-2001-12-17 nr. 1421: Forskrift om planlegging og gjennomføring av rekvisisjon av kraft og tvangsmessige leveringsinnskrenkninger ved rasjonering
Systemansvarsforskrifta	FOR 2002-05-07 nr 448: Forskrift om systemansvaret i kraftsystemet
Beredskapsforskrifta	FOR 2002-12-16 nr 1606: Forskrift om beredskap i kraftforsyningen

Kort nemning	Formell nemning
Energiutgreiingsforskrifta	FOR 2002-12-16 nr 1607: Forskrift om energiutredninger
Leveringskvalitetsforskrifta	FOR 2004-11-30 nr 1557: Forskrift om leveringskvalitet i kraftsystemet
Elsertifikatlova	LOV-2011-06-24 nr 39: Lov om elsertifikater
Elsertifikatforskrifta	FOR-2011-12-16 nr 1398: Forskrift om elsertifikater
Forskrift om opphavsgarantiar for kraft	FOR-2007-12-14-1652: produksjon av elektrisk energi
Naturgasslova	LOV-2002-06-28 nr. 61: Lov om felles regler for det indre marked for naturgass
Naturgassforskrifta	FOR-2003-11-14 nr. 1342: Forskrift til lov om felles regler for det indre marked for naturgass

Energimerking og energibruk:

Lov om merking av forbruksvarer	LOV 1981-12-18 nr 90: Lov om merking av for- bruksvarer mv.
Forskrift om merking av husholdsapparat	FOR 1996-01-10 nr 16: Forskrift om angivelse av husholdningsapparaters energi- og ressursbruk ved hjelp av merking og standardiserte vare- opplysninger og diverse gjennomførings- forskrifter for de ulike husholdsapparater
Energimerkeforskrifta	FOR 2009-12-18 nr.1665: Forskrift om energi- merking av bygninger og energiVurdering av tekniske anlegg
Produktkontrolllova	LOV-1976-06-11 nr. 79 Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester
Økodesignforskrifta	FOR-2011-02-23 nr. 190 Forskrift om miljøvenn- lig utforming av energirelaterte produkter

I tillegg kjem konsesjonar og andre enkeltvedtak som er gitt i det regelverket NVE forvaltar, og avtalane om å fremje effektiv bruk av energi i energiintensiv industri.

Denne serien utgis av Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

Utgitt i Rapportserien i 2013

- Nr. 1 Roller i det nasjonale arbeidet med håndtering av naturfarer for tre samarbeidende direktorat
- Nr. 2 Norwegian Hydrological Reference Dataset for Climate Change Studies. Anne K. Fleig (Ed.)
- Nr. 3 Anlegging av regnbed. En billedkavalkade over 4 anlagte regnbed
- Nr. 4 Faresonekart skred Odda kommune
- Nr. 5 Faresonekart skred Årdal kommune
- Nr. 6 Sammenfatning av planlagte investeringer i sentral- og regionalnettet for perioden 2012-2021
- Nr. 7 Vandringshindere i Gaula, Namsen og Stjørdalselva
- Nr. 8 Kvartalsrapport for kraftmarknaden. Ellen Skaansar (red.)
- Nr. 9 Energibruk i kontorbygg – trender og drivere
- Nr. 10 Flomsonekart Delprosjekt Levanger. Kjartan Orvedal, Julio Pereira
- Nr. 11 Årsrapport for tilsyn 2012

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Noregs vassdrags- og energidirektorat

Middelthunsgate 29
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo

Telefon: 09575
Internett: www.nve.no

